

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze k diplomové práci

na téma

Politické aspekty územní samosprávy obce Grygov

Eva Buchtová

©2015 ČZU v Praze

1. Úvod

České prostředí chápe úroveň komunální politiky dvěma různými způsoby. První způsob nahlíží na politiku shora, kdy komunální úroveň politiky je na nejnižší příčce politiky jako celku. Druhý způsob vnímá komunální politiku zdola. Chápe obec jako politický prostor se svými místně charakteristickými vlastnostmi. Výrazem tohoto přístupu je metoda jednotlivých případových studií.

Případovou studií je i tato diplomová práce, která se zabývá politickým procesem na lokální úrovni v obci Grygov. Předkládaná práce se pokouší objektivně zhodnotit činnost místní územní samosprávy v jednotlivých volebních obdobích, z uskutečněných rozhovorů získat náhled na smýšlení místních obyvatel a odhalit případné determinanty štěpení.

2. Cíl práce a metodika

Cílem diplomové práce je ověřit uplatnitelnost teorie cleavages při interpretaci místního politického procesu. Práce je pojata jako případová studie.

Teoretická část práce je zpracována na základě odborné literatury, zabývající se samotným vymezením demokracie, politických stran, voleb a volebního chování.

V rámci zvoleného tématu je v praktické části v první úrovni dílčím cílem práce charakterizovat obec Grygov, zejména volební kontinuitu od historie po současnost, a to s využitím základních sociodemografických a volebních dat obce. Následným dílčím cílem je v další úrovni identifikace aktérů politického procesu v obci Grygov, tj. lokálních politických subjektů, analýza jejich vzájemných vztahů, srovnání volebního chování obyvatel obce v jednotlivých volebních obdobích se záměrem porovnat jejich participaci. Autorka považuje toto srovnání za zajímavé, zejména v kontextu s dokumenty, ilustrujícími komunikaci mezi opozičními seskupeními (kopie jsou součástí Přílohy č. 1 – č. 5) a aktuálně uskutečněnými semistrukturovanými rozhovory, které byly prováděny v zásadě metodou chápacího rozhovoru (záznamový arch rozhovoru včetně grafického porovnání odpovědí je součástí Přílohy č. 5 a č. 6). Tyto rozhovory byly zaměřeny na identifikaci konfliktní linie v obci, interpretaci aktérů a identifikaci možných skupinových zájmů.

K naplnění stanoveného cíle práce je taktéž analyticky využito statistických dat, získaných prostřednictvím Českého statistického úřadu. S podklady je naloženo komparativně. Pro rozhovory byli vybráni představitelé politického a společenského života i neformální autority v obci. Účelem terénního výzkumu bylo získat informace o formách a úrovni participace občanů na obecních aktivitách, o zapojení obyvatel do veřejného života či rozhodovacího procesu, se snahou popsat témata a otázky, které místní obyvatele rozdělují, charakterizovat opoziční postoje a posoudit tak případné místní štěpící linie.

K naplnění stanoveného cíle práce je taktéž analyticky využito statistických dat, získaných prostřednictvím Českého statistického úřadu. S podklady je naloženo komparativně. Pro rozhovory byli vybráni představitelé politického a společenského života i neformální autority v obci. Účelem terénního výzkumu bylo získat informace o formách a úrovni participace občanů na obecních aktivitách, o zapojení obyvatel do veřejného života či rozhodovacího procesu, se snahou popsat témata a otázky, které místní obyvatele rozdělují, charakterizovat opoziční postoje a posoudit tak případné místní štěpící linie.

3. Shrnutí a diskuse

Jednotlivé analýzy voleb do zastupitelstva obce v sledovaných obdobích mapovaly kandidáty, poté zvolené zastupitele. Dotazovaní respondenti shodně vypověděli, která seskupení vytvořila opozici a při rozhodování záležitostí ohledně hospodaření nebo rozvoje obce se buď zdržela hlasování nebo hlasovala proti. Z rozhovorů s místními obyvateli je patrný náznak existence konfliktů. Dle názoru konkrétních aktérů je však většina ryze osobního charakteru. Vyhrocené vztahy mezi bývalým a současným starostou znemožňovaly klidný průběh zasedání zastupitelstva. Že se nejednalo o konfliktní linii založenou na ideologickém rozporu potvrzují výpovědi některých respondentů a bývalých politických aktérů. Vyplyvá to i ze skutečnosti, že obě volební seskupení vytvořené bývalým starostou se rozpadla a žádný z kandidátů nepokračoval v kandidatuře do obecních voleb v roce 2014.

Vše v obci je výrazně ovlivněno historickými, přátelskými, rodinnými a jinými vazbami. Je třeba rozlišit angažovanost nových občanů, nezatížených minulými vazbami na kohokoli, a starousedlíků, kteří v obci ty rodinné a vztahové vazby, do určité míry až klanové a kmotrovské, mají, protože jejich rodiny tu žijí již více generací.

Noví občané si Grygov vybrali jako místo k životu. A ať už na venkově hledají příznivější podmínky, zdravý způsob života, klid nebo je k tomu vedly nižší náklady na bydlení, dá se předpokládat, že budou chtít do toho, jaký život v obci bude, zasahovat a mluvit. Do budoucna představují pro obec velký volební potenciál.

Za určitý tmelící prvek obyvatel obce bylo možné považovat obecní zpravodaj, který v průběhu let několikrát změnil název. Informoval obyvatele o dění v obci, plánovaných i provedených investicích, budoucích záměrech, zajímavostech, kulturních a společenských akcích. Svým způsobem odrážel politickou situaci v obci. Vydáváním zpravodaje naplňovala samospráva jeden ze svých důležitých úkolů, kterým je komunikace s obyvateli. Občané si sice mohli příslušné informace vyhledat například na úřední desce či webových stránkách, obecní zpravodaj však byl pro čtenáře díky tématům, znalosti lokality a popisovaných problémů přitažlivější variantou. Mohli také posuzovat kroky a rozhodnutí volených zástupců a sledovat, nakolik plní svá programová prohlášení. Nejrychlejší odezvou na zpravodaj byla skutečnost, že o přinesených zprávách lidé veřejně mluvili a diskutovali. Dodané informace je například motivovali k návštěvě obecního úřadu s konkrétním problémem či k účasti na jednáních obecního zastupitelstva. Dnešní vedení obce nemá snahu poskytovat touto formou objektivní a vyvážené informace občanům o obci a získávat tak zpětnou vazbu. Grygovské noviny dnes nevychází v žádné formě.

4. Závěr

Český venkov, stejně tak obec Grygov, prošel za posledních 25 let výraznou proměnou. Dnes už nemluvíme o venkovu jako o zaostalém prostoru, ale jako o místě, kam se přestěhovala řada obyvatel a změnila zažitý řád dosavadního fungování venkova. Čím déle od revoluce, tím více se projevuje, zejména v poslední době, že kandidují různé místní spolky a sdružení vytvořená účelově pro volby. Je to dáno také tím, že tradiční politické strany se v poslední době neukazují v příliš dobrém světle, proto lidé hledají novou a hlavně jinou a nepolitickou variantu.

Práce na lokální úrovni není snadná. Nepochota kandidovat je dána také dobou – přílišný shon, stres, dlouhé hodiny ve svém zaměstnání, pak další úvazek na obecním úřadě, to většinu lidí neláká. Pro mnoho lidí (kandidátů i voličů), je obecně důležité, pod čím

„hlavičkou“ kandiduje. Některé nabídky ke spolupráci nejde přijmout a určité kandidáty ze stejného důvodu nelze volit. Neznamená to nesouhlas s programem, ten mají všechna seskupení podobný, protože všichni ví, co v obci ještě chybí a co je třeba udělat, ale je to např. konkrétní osobnost na předním místě kandidátky – i když na dalších místech by bylo třeba několik volitelných lidí. Skutečnost, že se ztotožňují, případně rovnou přáteli, s osobou subjektivně nepřijatelnou, je činí automaticky nevolitelnými. To byl také důvod, proč mnoho občanů nešlo volit. Ne proto, že by jim bylo jedno, co v obci bude, ale proto, že neměli koho volit, neměli na výběr.

5. Seznam použitých zdrojů

- BALÍK, S., *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*, Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, ISBN 978-80-247-2908-4
- ČMEJREK, J. a kol., *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*, Davle: Kernberg Publishing a Praha: Alfa Nakladatelství, 2009, ISBN 978-80-87168-10-3
- ČMEJREK, J., BUBENÍČEK, V., ČOPÍK, J., *Demokracie v lokálním politickém prostoru*, České Budějovice: Grada Publishing, a.s., 2010, ISBN 978-80-247-3061-5
- KLÍMA, M., *Volby a politické strany v moderních demokraciích*, Praha: RADIX, spol. s r.o., 1998, ISBN 80-86031-13-6

Internetové zdroje

- BUBENÍČEK, Václav, KUBÁLEK, Michal. *Konfliktní linie v malých obcích*, Acta Politologica [online]. No. 3, Vol. 2, r. 2010, str. 42. Internetový recenzovaný časopis vydává Univerzita Karlova v Praze, Katedra politologie Institutu politologických studií Fakulty sociálních věd, ISSN 1803-8220. Dostupné z <http://acpo.vedeckecasopisy.cz/publicFiles/00085.pdf>
- Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Olomouci [online]. © ČSÚ, 2014, aktualizováno 13. 1. 2014. Dostupné z: http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/charakteristika:_kraje
- HLOUŠEK, V., KOPEČEK, L. *Konfliktní linie v současné české a slovenské politice: mezi stabilitou a změnou* [online]. Working Paper č. 10, r. 2005, str. 6 [cit. 2015-01-29]. Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity v Brně. Dostupné z: http://www.iips.cz/userfiles/file/wp_10_konfliktni_linie.pdf
- Recenze Petra Jiřtnera*. Acta Politologica. No. 1, Vol. 1, r. 2009, Internetový recenzovaný časopis vydává Univerzita Karlova v Praze, Katedra politologie Institutu politologických studií Fakulty sociálních věd, ISSN 1803-8220. Dostupné z <http://acpo.vedeckecasopisy.cz/publicFiles/00039.pdf>
- SZTWIERTNIA, Radomír. *Analýza lokální reprezentace v malých obcích*, Sblížení politikou – výchova k aktivnímu občanství a lokální demokracii [online]. CZ.1.07/3.1.00/37.0272. Dostupné z: <http://www.sblizenipolitikou.cz/system/resources/BAhbBlSHOgZmSSJMMjAxNC8wMS8yMy8xM18wNF8wN180NjhQW5hbF96YV9sb2tfbG5fcmV6ZW50YWwNIX3ZfbWFsX2NoX29iY19jaC5wZGYGOgZFVA/Anal%C3%BDza%20lok%C3%A1ln%C3%AD%20reprezentace%20v%20mal%C3%BDch%20obc%C3%ADch.pdf>